

Wood Badge

Historia i symbolika

Leśna Brać

wer. 1.1
20 grudnia 2015

Spis treści

1	Historia kursów Wood Badge	2
2	Symbolika	6
2.1	Drewienka	6
2.2	Chusta Gillwell	8
2.3	Pierścień pleciony (<i>Turk's head</i>)	8
2.4	Inne symbole	8

WoodBadge sprawi, że kiedy mnie zabraknie, przyszli instruktorzy będą naprawdę rozumieć czym skauting jest i jakie były moje intencje.

Robert Baden-Powell

1 Historia kursów Wood Badge

Na podstawie tekstu autorstwa hm. Janusza Sikorskiego z kształceniowego numeru czasopisma HR – Harcerz Rzeczypospolitej (I/2015) [2].

Był rok 1910. Ruch skautowy wprost eksplodował w Wielkiej Brytanii. Baden Powell zaczął zdawać sobie sprawę że prędzej czy później powstanie konieczność sformalizowania kursów dla skautmistrzów. Zaczął więc zachęcać lokalnych drużynowych by brali udział w szkoleniach. Pierwsze obozy szkoleniowe odbyły się w 1910 roku w Londynie i w 1911 w Yorkshire. Kurs składał się z 3 wykładów tygodniowo i trwał e tygodnie. Ukończyło go 32 skautmistrzów. Baden-Powell chciał jednak szkolenia które będzie jak najbardziej praktyczne i będzie odbywało się w warunkach obozowych. Po przyglądnięciu się jednemu z kursów w 1913 roku napisał: Sądzę, że musimy, po pierwsze, ustalić jakie są najistotniejsze rzeczy, które Skautmistrz ma znać, i ustalić jak ich uczyć – wszystko inne musi być jedynie uzupełnieniem.

Rysunek 1: B-P gra na rogu antylopy kudu

Te najważniejsze rzeczy, są zawarte w książce „Skauting dla Chłopców”. Skoro one są już spisane to mam taki pomysł, aby użyć tej książki jako programu pracy kursu, dzieląc ją na ilość dostępnych dni, a następnie „przerabiać” ją tak praktycznie jak tylko się da. Książka jest napisana w ten sposób, że jest to możliwe. Drugim punktem w temacie obozu szkoleniowego, który chciałbym poruszyć, to myśl by dać Skautmistrzom praktyczne instrukcje, jak obóz skautowy powinien być zarządzany. W tym celu byłbym skłonny rozbić obóz tak jak powinien być rozbity obóz skautowy – namioty zastępów na swoim własnym

kawałku ziemi, w dużym kręgu wokół namiotu centralnego (namiotu Skautmistrza). Skautmistrze powinni być oczywiście podzieleni na zastępy na czas kursu, pod dowództwem własnych zastępowych, by w ten sposób uczyć się pracy w zastępach.

Kursanci powinni sami zarządzać obozem – według listy, będąc komendantem obozu na jeden dzień, następnie kwatermistrzem i tak dalej, tak by nauczyć się w praktyce, jakie są zadania i czego wymaga pełnienie danej funkcji. Główną zasadą Ruchu Skautowego powinno być dawanie przeżyć w których podstawową rolę odgrywają umiejętności traperskie z ratowaniem życia jako ważnym dopełnieniem. Jak napisał tak i zrobił (jak to BiPi). Jeszcze w 1913 roku utworzył formalny program kursu. Jako właściwą określił liczbę pięciu patroli na czele których stają kursanci. Każdy patrol miał mieć swój namiot, prowadzenie patrolu, codziennie obejmował inny członek tegoż, tak by każdy uczestnik kursu w praktyce zmierzył się z wyzwaniem, jakie niesie ze sobą bycie liderem.

Na początku 1914 roku Baden-Powell rozwijał, w dalszym ciągu ideę kursów. Ówczesna główna kwatera skautów w wydawanym oficjalnym piśmie „Skouting dla skautmistrzów” co miesiąc poruszała kolejne zagadnienie związane z kształceniem skautmistrzów. Kolejno opisano następujące tematy:

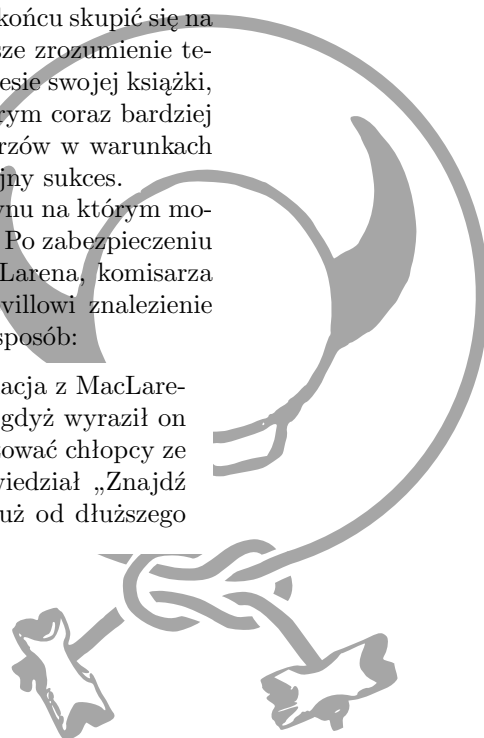
1. Charakter.
2. Samodoskonalenie w celu osiągnięcia sukcesu.
3. Zdrowie fizyczne i rozwój.
4. Służba jako podstawa religii.
5. Metody pracy z chłopcami i znaczeniu tej pracy dla kraju.
6. Świadoma obywatelskość.

Publikowanie opisu tematów zakończył wybuch I Wojny Światowej. Skouting przeszedł na zupełnie inne tory pracy, myśli o jego rozwoju trafiły na dalszy plan, jednak był to również czas na dojrzewanie pomysłów i utrwalenie idei dzięki czemu po jej zakończeniu można było poczynić znacznie większe kroki ku opracowaniu właściwego kształcenia skautmistrzów.

W 1919 roku po zakończeniu wojny Baden-Powell mógł w końcu skupić się na problemach wewnętrznych skautingu. Ewolucję i coraz większe zrozumienie tematu możemy zobaczyć śledząc notatki które robił na marginesie swojej książki, „Wskazówki dla Skautmistrzów”. Ponadto był to czas w którym coraz bardziej krystalizował swoje poglądy na temat kształcenia skautmistrzów w warunkach obozowych. W tym samym czasie Baden-Powell odniósł kolejny sukces.

Po długich poszukiwaniach znalazł teren, niedaleko Londynu na którym mogłyby się odbywać skautowe obozy oraz kursy skautmistrzów. Po zabezpieczeniu wsparcia finansowego w postaci deklaracji W. de Bois MacLarena, komisarza rejonowego dla Roseneath, Baden-Powell powierzył PB Nevillovi znalezienie odpowiedniego terenu. Nevill opisuje swoje przygody w ten sposób:

W moim dzienniku pod datą 20 listopada 1918 roku – Kolacja z MacLarenem w domu Rolanda. MacLarena przysłał do mnie BiPi gdyż wyraził on chęć pomocy w nabyciu terenu na którym będą mogli obozować chłopcy ze wschodniego Londynu. MacLaren podszedł do mnie i powiedział „Znajdź czego potrzebujesz a ja to kupię”. Powiedziałem Mu że już od dłuższego

czasu szukam czegoś co by się nadawało i leżało blisko Epping bądź Lasów Hainaut. Każdy wolny weekend spędzałem na siodełku swojego motocykla objeżdżając wzdłuż i wszerz interesujący nas teren. Próbowaliśmy też coś znaleźć przez agentów. Po raz pierwszy nazwę Gilwell usłyszałem od młodego przybocznego z Bethnal Green o nazwisku Gayfer który powiedział że widział taką nieruchomość podczas jednej z wypraw które robił w celu podglądania życia ptaków. Poszedłem do Gilwell w sobotę, 08 marca, 1919 roku nie znałem wielkości ani stanu majątku, ale znalazłem za żywoptem starą tablicę z ogłoszeniem o sprzedaży ziemi dzięki czemu dowiedziałem się z którym agentem mam rozmawiać. Rozpoczęliśmy negocjacje z agentem. Chodziło o zakup nieruchomości składającej się z 55 akrów ziemi (trochę ponad 22 hektary) na której stał dość mocno zniszczony wiejski dom w stylu Georgiańskim. W ciągu Wielkanocy 1919 roku proces finalizowania zakupu posunął się na tyle daleko by uzyskać zgodę na urządzenie tam obozu. W czwartek przed Wielkanocą mała grupa wędrowników z East London została pierwszymi skautowymi obozowiczami w Gillwell (ciekawostka – różnica w pisowni nazwy posiadłości wynika z faktu powrotu do nazwy używanej w historycznych dokumentach związanej z uzyskaniem tytułu barona przez BiPi). Wędrownicy przybyli w deszczu i spędzili swoją pierwszą noc na betonowej podłodze w chlewie (lol), ale zaraz z samego rana rozbili obóz po drugiej stronie sadu, w pobliżu koła spotkań.

Nieruchomość została nabyta za £7000 podarowane na ten cel przez Pana MacLarena. Do tego „dorzucił” On jeszcze £3000 na wyremontowanie budynku. Ceremonia otwarcia skautowego ośrodka w Gilwell odbyła się 26 lipca 1919 roku. Wzięło w niej udział 700 skautów. Pani MacLaren przecięła taśmę a Baden-Powel odznaczył Pana MacLarena odznaką Srebrnego Wilka. Nareszcie znalazło się miejsce w którym można było kształcić skautmistrzów! 24 lipca Główna Kwatera skautów wysłała wiadomość o pierwszym kursie:

Pierwszy kurs skautmistrzów w Gilwell Park

Rysunek 2: Pierwszy kurs Wood Badge w Gillwell Park we wrześniu 1919 r.

1. Kurs rozpocznie się w poniedziałek 8 września i potrwa do piątku 19.
2. Kursanci powinni zakupić bilet z Chingford i muszą opuścić Liverpool Street o 17.05 wysiadają na stacji Chingford.

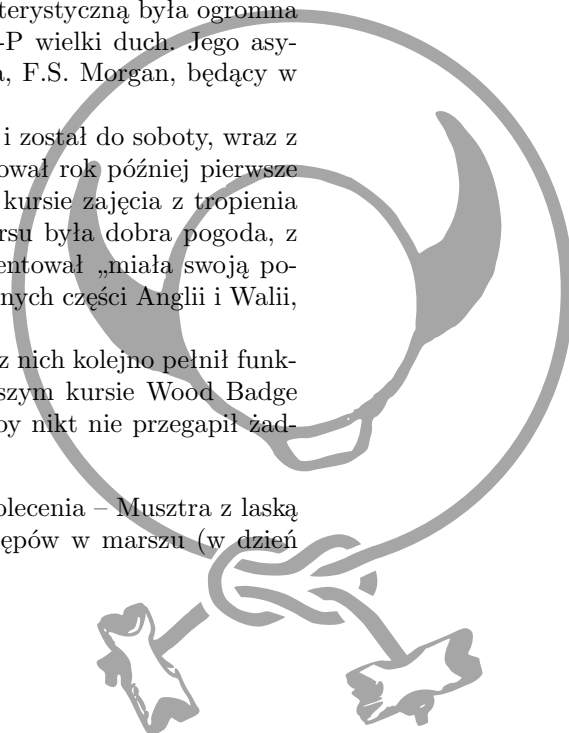
3. Kurs będzie prowadzony w warunkach obozowych. Namioty, materace i naczynia do gotowania będą zapewnione na miejscu..
4. Opłata 5 funtów – opłata za kurs jest pobierana w celu pokrycia dodatkowych kosztów. Całe wyżywienie i gotowanie będzie realizowane przez patrole, na które kursanci zostaną podzieleni w dniu przyjazdu; Koszty wyżywienia będą dzielone po równo na członków patroli.
5. Program kursu będzie oparty na książce „Skauting dla chłopców” oraz książce Głównego Skauta „Wskazówki dla Skautmistrzów” i obejmuje wykłady i zajęcia praktyczne w rzemiośle obozowym, obserwacje przyrody, wiedzę o skautingu, wiedzę i umiejętności w zakresie organizacji i metod prowadzenia patroli i drużyn.
6. Kursanci będą nosić mundur skautowy z prawidłowymi spodenkami. Długie spodnie nie mogą być noszone z wyjątkiem gdy wymagają tego powody medyczne.
7. Kursanci muszą mieć ze sobą:
  - (a) Skauting dla chłopców, który powinien być przeczytany przed kursem..
  - (b) Notatnik i szkicownik.
  - (c) koce, odzież i wyposażenie osobiste wymienione w Skautingu dla Chłopców – strony 109-110.
8. Zgłoszenia do udziału w kursie należy przysyłać do GKS w sobotę 9 sierpnia. Baden-Powell dodał komentarz do niektórych – „Twoje imię zostało zawarte w pierwszym kursie, BP”.

Pod koniec lata kurs się odbył. Wzięło w nim udział 25 kursantów. Organizatorem było East London Association, pod kierownictwem własnym kursantów. Pomimo, że Baden-Powell był autorem programu nie prowadził kursu. Szefem obozu był Francis „Skipper” Gidney. Był to młody człowiek, który w czasie wojny dosłużył się stopnia kapitana, a jego cechą charakterystyczną była ogromna energia oraz, co najważniejsze z punktu widzenia B-P wielki duch. Jego asystentem był skautmistrz, również w stopniu kapitana, F.S. Morgan, będący w tym czasie komisarzem rejonowym Swansea.

Baden-Powell odwiedził obóz w piątek wieczorem i został do soboty, wraz z majorem A.G. Wade’em, człowiekiem, który zorganizował rok później pierwsze światowe Jamboree. Pierwszy Skaut poprowadził na kursie zajęcia z tropienia wzbogacone o wiele osobistych anegdot. Podczas kursu była dobra pogoda, z wyjątkiem jednej ciężkiej burzy, którą Gidney skomentował „miała swoją pouczającą wartość!”. Uczestnicy kursu pochodzili z różnych części Anglii i Walii, byli w różnym wieku i mieli różne zawody.

Kursanci zostali podzieleni na trzy patrole, każdy z nich kolejno pełnił funkcje patrolowego, kucharza, zaopatrzeniowca. W pierwszym kursie Wood Badge jako główny posiłek zaplanowana była kolacja tak aby nikt nie przegapił żadnych zajęć. Program kursu według zapisków Gidne’a:

Organizacja drużyny – Formowanie zastępów – Polecenia – Musztra z laską skautową – Formacje drużyny – Formacje zastępów w marszu (w dzień

i w nocy) – Krok skautowy – Typowa ceremonia Przysięgi Skautowej – Jak wprowadzić flagę – Higiena obozowa – Ćwiczenia fizyczne (szóstka ze Skautingu dla Chłopców)

Obozownictwo (a) Wybór miejsca obozowego – Sanitariaty – Ogień – Rozbijanie i zwijanie obozu (b) Podstawowe wyposażenie obozu – Oświetlenie – Wyposażenie kuchenne – Łóżka i rzeczy do spania – Osobiste wygody – Porządek na obozie – Różne

Pionierka (a) operowanie siekierą – ścinanie drzew – Użycie piły poprzecznej, klinów, osełki – Uważne obchodzenie się z nożem (b) Konstrukcja – Lina i budowa mostu nad rzeką – Prosty i wiszący dźwig ? – użycie wielokrażka

Puszczaństwo (a) Ptaki i zwierzęta – Te znalezione w okolicy, ich zachowania – Użycie Notatnika przyrody (b) Drzewa – Jak je rozpoznać z bliska i daleka w różnych porach roku – Jak zainteresować Skautów tematem

Sygnalizacja (a) sygnalizowanie – ręką – gwizdkiem – dymem – Jak nauczyć Semafora i Morse’a – Omijanie pułapek (b) Naturalne szlaki (c) Tropienie na piasku (prowadzone przez Naczelnego Skauta)

Gry (a) Skauting – Opis i aktualne gry różnych typów (b) Obóz – Gra codziennie przez godzinę

Praca w terenie (a) Miary – osobiste odległości – Wysokości – Powierzchnie – Głębokości rzeki (b) Mapy – Jak je czytać – Szkicowanie map – Kompas przyrządowy – Rysowanie panoramyczne – Raportowanie

Wspólne czytanie (a) Wskazówki dla Skautmistrzów, (b) Księga Zasad Głównej Kwatery (c) Zasady dla Wędrowników, Skautów i Zuchów (d) Nasze Cele, Metody i Potrzeby (e) Niedziela i Skaut

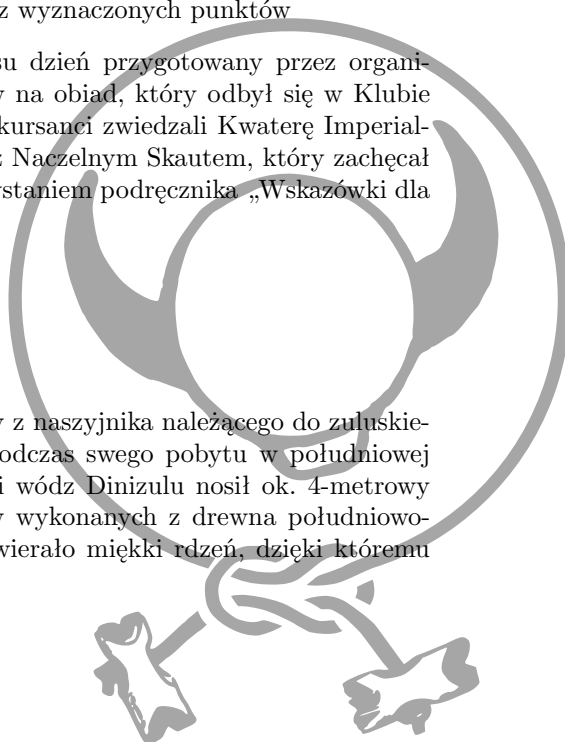
Świadome wędrowanie Patrole wysyłane oddzielnie wędrują pomiędzy wyznaczonymi punktami, trasa trwa około 8 godzin, biegnie przez las – Patrol podczas wędrowki zbiera liście – Tworzy szkic mapy – Notuje spostrzeżenia – Rysuje panoramyczne rysunki z wyznaczonych punktów

Wood Badge Fest na zakończenie kursu dzień przygotowany przez organizatorów, Everett zaprosił kursantów na obiad, który odbył się w Klubie Skautowym w Londynie, następnie kursanci zwiedzali Kwaterę Imperialną Skautów i na koniec rozmawiali z Naczelnym Skautem, który zachęcał ich do rozpoczęcia kursów z wykorzystaniem podręcznika „Wskazówki dla Skautmistrzów” jako programu.

2 Symbolika

2.1 Drewienka

Pierwsze przyznane dREWienka wzięte były z naszyjnika należącego do zuluskiego wodza Dinizulu, który B-P uzyskał podczas swego pobytu w południowej Afryce w 1888 r. Podczas ważnych okazji wódz Dinizulu nosił ok. 4-metrowy naszyjnik złożony z około 1000 koralików wykonanych z drewna południowoafrykańskiej akacji. Drewno tej akacji zawierało miękki rdzeń, dzięki któremu

koraleki z niej wykonane dało się łatwo nawlekać na rzemień. Sam naszyjnik składał się z drewniek różnej wielkości - od naprawdę małych, aż po około 12-centymetrowe. Naszyjnik taki uważany był za święty, a jego koraleki były przyznawane wyróżniającym się wojownikom.

Baden-Powell, wówczas jako wojskowy brytyjski, brał udział w działaniach zbrojnych armii brytyjskiej w południowej Afryce w tamtym okresie. Przez pewien czas ścigał wodza Dunizulu, jednakże nigdy nie udało mu się go pochwylić. Legenda mówi, że B-P znalazł ów naszyjnik wodza w jednej z jego opuszczonych, górskich kryjówek.

Rysunek 3: Drewnienka Wood Badge (źr. Wikimedia Commons)

Gdy B-P szukał jakiegoś rodzaju odznaki, którą mógłby uhonorować osoby, które odbyły szkolenie w Gillwell, przypomniał sobie o tym naszyjniku wodza Dinizulu oraz o rzemieniu, który otrzymał swego czasu od starego Afrykańczyka w Mafekingu. Wziął zatem dwa mniejsze drewnienka, przewiercił je w środku, nawlecił na rzemień i nazwał Wood Badge (drewnienko, dosł. drewniana odznaka / leśna odznaka).

W polskim systemie pierwsze drewnienko przyznawane jest po pozytywnym ukończeniu pierwszej części szkolenia Wood Badge, tzn. po 6-dniowym kursie podharcemistrzowskim. Drugie drewnienko przyznawane jest podczas biwaku podsumowującego (jeśli uczestnik pozytywnie zakończył swoją próbę wodza).

Dodatkowe drewnienka

W niektórych organizacjach skautowych stosuje się również symbolikę związaną z dodatkowymi drewnienkami, wzorowaną na dawnym systemie drewniek Wood Badge:

- 2 drewnienka** uczestnik kursu,
- 3 drewnienka** trener (instruktor) kursu,
- 4 drewnienka** szef szkolenia (komendant kursu),
- 5 drewnienek** narodowy szef szkolenia Wood Badge,
- 6 drewnienek** Szef Gillwell Park / Naczelny Skaut Świata

2.2 Chusta Gillwell

Rysunek 4: Chusta 1st Gillwell Scout Troop z naszytą łatką we wzorze tartanu klanu MacLarenów.

Każdy absolwent kursu Wood Badge ma prawo nosić chustę Gillwell jako symbol przynależności do 1 Drużyny Skautowej Gillwell (1st Gillwell Scout Troop). Wzmacnia to międzynarodową więź wszystkich absolwentów kursów (źr. Wikimedia Commons).

Chusta skautowa jest symbolem uniwersalnym, międzynarodowym, kojarzonym właśnie ze skautingiem. Chusta Gillwell ma kształt trójkąta równobocznego o bokach ok. . Zazwyczaj ma ona kolor szary, beżowy lub łososiowy. Czasem stosuje się również chusty dwukolorowe: górna, zewnętrzna strona ma kolor szarobeżowy, dolna, wewnętrzna jasnoczerwony.

W jednym z rogów chusty naszyta jest niewielka (ok. 3x6 cm) łatka z tartanu (materiału w szkocką kratę) we wzorze klanu MacLarenów (patrz rys. 4). Łatka ta naszywana jest jako oznaka wdzięczności dla komisarza MacLarena (będącego potomkiem jednego ze szkockich klanów MacLaren), który wyłożył pieniądze na zakup i remont Gillwell Park.

2.3 Pierścień pleciony (*Turk's head*)

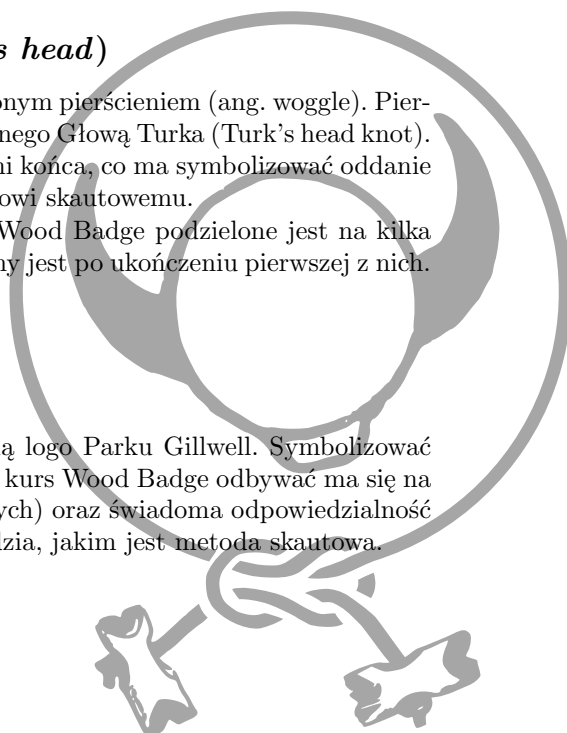
Chustę Gillwell tradycyjnie spina się plecionym pierścieniem (ang. woggle). Pierścień ten jest wariacją na temat węzła, zwanego Głową Turka (*Turk's head knot*). Węzeł ten teoretycznie nie ma początku ani końca, co ma symbolizować oddanie i poświęcenie każdego WoodBadgera ruchowi skautowemu.

W niektórych krajach, jeśli szkolenie Wood Badge podzielone jest na kilka części, to ów pleciony pierścień przyznawany jest po ukończeniu pierwszej z nich.

2.4 Inne symbole

Siekiera i pień

Siekiera wbita w pień od 1920 r. stanowią logo Parku Gillwell. Symbolizować ma dwa aspekty: łączność z naturą (każdy kurs Wood Badge odbywać ma się na świeżym powietrzu, w warunkach obozowych) oraz świadoma odpowiedzialność (bezpieczeństwo) za wykorzystanie narzędzia, jakim jest metoda skautowa.

Rysunek 5: Pleciony pierścień (ang. *woggle*) oraz siekiera i pień - logo Parku Gillwell (ang. *axe and log*).

Gillwell

Każdy teren kursu Wood Badge, niezależnie gdzie na świecie się by nie odbywał, zwyczajowo przyjęło się nazywać Parkiem Gillwell.

Róg antylopy kudu

Baden-Powell zetknął się po raz pierwszy z rogiem antylopy kudu stosowanej jako róg sygnalizacyjny podczas bitwy Shangani, gdzie wojownicy Matabele używali takich rogów do szybkiej sygnalizacji oraz wymiany ostrzeżeń. B-P używał takiego rogu podczas pierwszego obozu skautowego na wyspie Brownsea w 1907 r. (por. rys. 1 na str. 2). Od wczesnych kursów Wood Badge sygnał grany na rogu antylopy kudu sygnalizuje rozpoczęcie kursu.

W obecnych czasach, w duchu globalnej odpowiedzialności, zdecydowanie odradza się stosowanie faktycznych rogów zwierzęcych. Przywiązanie do tradycji nie może iść w sprzeczności do treści i wartości, jakie propagujemy w harcerstwie. Zamiast tego sugerowane są inne instrumenty dęte, np. rogi sygnałowe stosowane często przez myśliwskich sygnalistów czy zwykłe trąbki.

Akela Badge

Rysunek 6: Akela Badge

Na samym początku historii kursów, instruktorzy pracujący z najmłodszymi skautami (zuchami, ang. *cubs* - wilczki) zamiast drewienek Wood Badge otrzymywali Akela Badge - kiel drapieżnika na rzemieniu. Ma to oczywiście związek z angielską nazwą tej grupy wiekowej oraz twórczością Kiplinga (Księga Dżungli).

Zwyczaj ten stosowany był jedynie przez kilka lat. W 1923 r. zaprzestano go, a wszyscy skautmistrzowie, którzy otrzymali wcześniej Akela Badge dostali „normalne” drewnienka.

Literatura

- [1] World Scout Bureau - Education, Research and Development *WOSM's Wood Badge Framework*, March 2012, <https://scout.org/node/5022>
- [2] hm. Janusz Sikorski, *WoodBadge - Początek*, HR – Harcerz Rzeczypospolitej nr I/2015, http://www.hr.bci.pl/articles.php?article_id=436
- [3] Wood Badge - wikipedia (dostęp 20.12.2015), https://en.wikipedia.org/wiki/Wood_Badge
- [4] Strona *woodbadge.org*, <http://www.woodbadge.org/history.html>.

